

KS. ABP EDWARD NOWAK
Sekretarz Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych

Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych
Struktury, Kompetencje

Przemyśl 1992/93

SPIS TREŚCI

1. Zagadnienia wstępne	299
1.1. Nazwa	299
1.2. Przedmiot eklezjologiczny	299
1.3. Świętość kanonizowana	300
1.4. Dane historyczne	300
2. Kompetencje	301
3. Struktury personalne i ich kompetencje	302
3.1. Kardynał prefekt	302
3.2. Arcybiskup sekretarz	302
3.3. Podsekretarz	303
3.4. Promotor wiary lub Pralat teolog	303
3.5. Relator Generalny, Relatorzy	304
3.6. Kancelaria	305
3.7. Urząd protokołu	305
3.8. Urząd oceny ważności prawnej dochodzenia diecezjalnego	305
3.9. Archiwum	305
4. Struktury kolegialne i ich kompetencje	307
4.1. Członkowie Kongregacji: kongregacja zwyczajna i plenarna	307
4.2. Kongres zwyczajny	307
4.3. Konsulty i Konsultorzy	308
4.4. Postulatorzy, Postulacje	309
5. Struktury pomocnicze	310
5.2. „Index ac Status Causarum”	310
5.3. Kasa i Portiernia	311
6. Ojciec Święty w działaniu Kongregacji	311
7. Prace nad nowym Regulaminem Kongregacji	312
8. Zakończenie	312
Aneks 1	313
9. Skład osobowy Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych	313
9.1. Członkowie	313
9.2. Przełożeni wyżsi	313
9.3. Kolegium Relatorów	313
9.4. Urzędnicy niżsi I stopnia	313
9.5. Urzędnicy niżsi II stopnia	314
9.6. Urzędnicy niżsi III stopnia	314
9.7. Konsultorzy	314
9.8. „Studium”	314
Aneks 2	315
10. Dane statystyczne: Kanonizacje i beatyfikacje od początku istnienia Kongregacji	315
10.1. Kanonizacje 1594-1992	315
10.2. Beatyfikacje 1609-1992	315
10.3. Potwierdzenia kultu („Confirmatio cultus”)	315
10.4. Sprawy aktualne w toku: około 2000	315

Aneks 3	315
11. Dane statystyczne: Kanonizacje i beatyfikacje dokonane przez Papieża Jana Pawła II	315
11.1. Kanonizacje 1978-1992	315
11.2. Beatyfikacje 1978-1992	315
Aneks 4	316
12. Dane statystyczne: Kanonizacje i beatyfikacje Polaków dokonane przez Papieża Jana Pawła II	316
12.1. Kanonizacje 1978-1992: 3	316
12.2. Beatyfikacje 1978-1992: 10	316
Aneks 5	317
13. Postulatorzy Polacy przy Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych w Rzymie	317
Aneks 6	317
14. Sprawy Polskie posiadające Pozycje i oczekujące na dyskusję teologów	317
Aneks 7	318
15. Sprawy Polskie posiadające dekret o heroicznosci cnót w oczekiwaniu na stwierdzenie cudu	318
Aneks 8	318
16. Kanonizacje i beatyfikacje w bieżącym 1992 r.	318
16.1. Kanonizacje	318
16.2. Beatyfikacje	318
BIBLIOGRAFIA	320

1. Zagadnienia wstępne

1.1. Nazwa

Na początku chciałbym sformułować kilka uwag terminologicznych. Oficjalna nazwa Kongregacji, ustalona przez Konstytucję Apostolską o Kurii Rzymskiej „Pastor bonus” Jana Pawła II z 28 czerwca 1988 r.¹, w języku łacińskim brzmi: „Congregatio de Causis Sanctorum”. Poprzednia nazwa nadana przez Konstytucję Apostolską Pawła VI „Sacra Rituum Congregatio” z 8 maja 1969 r.², brzmiała: „Congregatio pro Causis Sanctorum”. Obie nazwy nasuwają trudność w tłumaczeniu na język polski. Dosłownie powinno się przetłumaczyć: „Kongregacja dla Spraw Świętych” lub „Kongregacja Spraw Świętych”. Trudność polega na tym, że wyrażenie „sanctorum” w języku łacińskim ma znaczenie wyłącznie rzeczownikowe. Natomiast w języku polskim jest używane w znaczeniu zarówno rzeczownikowym jak i przymiotnikowym. Stąd pojawia się wieloznaczność w tłumaczeniu dosłownym, która może doprowadzić do nieporozumień i do niejasności. Kanoniści polscy zrezygnowali z tłumaczenia dosłownego wyrażeni łacińskich i zaproponowali, aby wziąć pod uwagę sam przedmiot pracy Kongregacji. Otóż w sformułowaniu „Causae Sanctorum” chodzi głównie o procedurę prowadzącą do ogłoszenia kogoś błogosławionym lub świętym, co popularnie określa się jako „wyniesienie kogoś na ołtarze”. Ponieważ procedura ta nazywa się „kanonizacją”, dlatego zaproponowano następującą nazwę polską: „Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych”.³ Nazwa ta przyjmuje się w życiu, chociaż nieraz są jeszcze wahania jak tłumaczyć sformułowanie łacińskie. Pracownicy Kongregacji języka polskiego stosują ten termin w tłumaczeniu dokumentów lub w różnych informacjach dotyczących tejże Kongregacji.

1.2. Przedmiot eklezjologiczny

Kongregacja należy do centralnego zespołu instytucji Kościoła Katolickiego nazwanego Kuria Rzymską. Zgodnie z określeniem „Pastor bonus” „Kuria Rzymska jest zespołem Dykasteriów i Instytutów, które służą pomocą Biskupowi Rzymskiemu w wykonywaniu Jego najwyższego zadania apostolskiego dla dobra i służby Kościołowi Powszechnemu i Kościołom Partykularnym, przez które umacnia się jedność wiary i komunია Ludu Bożego i przez które Kościół wykonuje swoją specyficzną misję w świecie”⁴.

Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych, należąc do zespołu centralnych instytucji Kościoła, podziela ich główny przedmiot eklezjologiczny i przeznaczone dla nich zadania ogólne. Przede wszystkim posiada charakter pomocniczości, tzn. służy pomocą Ojcu Św., działa jego autorytetem. Pomoc Kongregacji dla Ojca Św. ukierunkowana jest do wykonywania jego zadania jako Najwyższego Pasterza tak w wymiarze Kościoła Powszechnego, jak też na poziomie poszczególnych Kościołów Partykularnych. Ten Najwyższy Urząd Pastorski służy po pierwsze, w obrębie Kościoła „ad intra”, do umacniania jedności wiary i do umacniania wzajemnej komunii Ludu Bożego oraz po drugie, w działalności Kościoła na zewnątrz „ad extra”, w spełnianiu swej misji na świecie, tzn. w dziele ewangelizacji świata.

Specyficznym przedmiotem eklezjologicznym Kongregacji jest postępowanie kanoniczne, które prowadzi do kanonizacji Sług Bożych, jak to określa art. 71 Konstytucji Apostolskiej „Pastor bonus”⁵. Kongregacja ma na celu udowodnić i pokazać świętość niektórych członków Kościoła nazwanych Sługami Bożymi. Wiemy, że jedna z czterech cech rozpoznawczych Kościoła jest świętość. W Symbolu Wiary znajdujemy określenie: „Wierzę... w Święty Kościół”. Trzeba podkreślić, że właściwie ta cecha była w pierwotnym Kościele najbardziej podkreślana. W najstarszym sformułowaniu Symbolu Apostolskiego,

¹ Zob. AAS 70 (1988), ss. 841-912.

² Zob. AAS 61 (1969), ss. 297-305.

³ Zob. Prawo Kanoniczne 12 (1969), nr. 1-2, s. 371; Szafronowski E., *Kuria Rzymska, Studium historyczno-kanoniczne*, ATK, Warszawa 1981, ss. 107-108; Misztal H., *Komentarz do Konst. Apost. „Divinus perfectionis Magister”*, w: KUL 6, Lublin 1987.

⁴ „Pastor bonus”, „De Curiae Romanae Notione”, Art. 1, AAS 70 (1988), s. 859.

⁵ Tamże, AAS 70 (1988), s. 878.

tzw. Rzymskim (forma „Romana Antiquior”), przekazanym przez Rufina w języku łacińskim i przez Marcelego w języku greckim, spotykamy tylko tą jedną cechę: „Wierzę w Kościół Święty”⁶.

Nauka Teologii wskazuje, że świętość jest cechą ontologiczną i dynamiczną Kościoła. Ta świętość, zarówno ontologiczna jak i dynamiczna, dotyczy natury i poznania Kościoła w samym sobie jako społeczność ludzką i boską; społeczność ustanowiona przez Chrystusa jako „Ecclesia sancta”, „zgromadzenie święte”. „Święte” w swojej naturze nadprzyrodzonej, w swojej Głowie i w swoich członkach Ciała Mistycznego. Wszyscy chrześcijanie żyjący w łasce uświęcającej są świętymi w znaczeniu ontologicznym. Taka świętość nie ma jednak w życiu Kościoła funkcji apologetycznej odnośnie świętości Kościoła. Dopiero świętość kanonizowana, świętość udowodniona i autentycznie ukazana, ma w życiu Kościoła funkcję teologiczną, duchową i apologetyczną, tzn. ukazuje w sposób pewny i uzasadniony ontologiczną i dynamiczną świętość Kościoła.

1.3. Świętość kanonizowana

Wspomnieliśmy o tzw. świętości kanonizowanej, tzn. o świętości oficjalnie uznanej i ukazanej przez Najwyższego Pasterza Kościoła, który zdaniem Teologów, to zadanie wykonuje w sposób nieomylny. Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych jest instrumentem, jest pomocą dla tegoż Najwyższego Urzędu Pastorskiego Kościoła w wykonywaniu tego zadania. W tym celu przeprowadza ona dokładne badanie życia kandydata na ołtarze. Przedmiotem tego badania są cnoty heroiczne, tzn. czy kandydat na ołtarze wykazywał w swoim życiu cnoty chrześcijańskie w stopniu heroicznym. Chodzi o cnoty teologiczne: wiarę, nadzieję, miłość oraz o cnoty kardynalne: roztropność, sprawiedliwość, umiarkowanie, męstwo oraz o inne z nimi związane. Trzeba mocno podkreślić, że przedmiotem badania jest tylko i wyłącznie fakt cnót heroiczych w życiu kandydata. Absolutnie nie ma znaczenia jakie on zajmował stanowisko w życiu. Niedawno był beatyfikowany Peter Friedhofen (zm. 1860), który był z zawodu kominiarzem, 21 grudnia 1991 została ogłoszona heroicność cnót Brata Jordana Henryka Maia (1866–1922), Niemca, który przez całe życie spełniał obowiązki kucharza.

Trzeba też podkreślić, że byłoby dużym nieporozumieniem przedstawiać jako kandydatów na ołtarze postacie o zasługach politycznych, społecznych, narodowych, jeżeli obok ich działalności publicznej brak jest ewidentności cnót heroiczych.

Przedmiotem badania Kongregacji są również fakty męczeństwa, tj. dobrowolne przyjęcie śmierci z rąk prześladowcy, śmierci zadanej z motywów religijnych. W tym wypadku dochodzenie kanoniczne skupia się przede wszystkim na fakcie męczeństwa, tzn. na udowodnieniu oddania życia za wiarę. I tutaj bardzo konieczna jest identyfikacja osoby i świadectwa „de visu”. Informacje o życiu męczennika są tylko kontekstem do męczeńskiej śmierci.

1.4. Dane historyczne

Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych, jako instytucja, powstała w XVI wieku. Erekcji dokonał wielki reformator Kurii Rzymskiej, papież Sykstus V, w dniu 22 stycznia 1588 roku bullą „Immensa aeterni Dei”. Wprawdzie Kongregacja miała inną nazwę, którą zmieniała w ciągu wieków, ale w istocie rzeczy jest to ta sama Kongregacja sykstyńska, jeśli chodzi o przedmiot jej kompetencji. Nie nazwa, ale rzecz sama, którą się Kongregacja zajmuje, stanowi o jej identyczności.

Papież Jan Paweł II we wstępie do Konstytucji Apostolskiej „Divinus perfectionis Magister” (DPM) wspomina, że jego poprzednik, Sykstus V, erygował Kongregację pod nazwą „Congregatio Sacrorum Rituum” i powierzył jej prowadzenie spraw kanonizacyjnych. Z biegiem czasu otrzymywała ona nowe normy postępowania. Dokonali tego zwłaszcza papieże Urban VIII i Benedykt XIV. Benedykt XIV przekazał następnym pokoleniom dzieło pt. „De Servorum Dei et beatificatione et de Beatorum canonizatione”⁷, które służyło Kongregacji Obrzędów przez blisko dwa wieki. Normy Urbana VIII

⁶ Zob. H. Denzinger - A. Schönmetzer, *Enchiridion Symbolorum definitionum et declarationum*, Herder, Barcelona 1976, ed. 36, s.21; (DS 11-12).

⁷ Romae 1797, vol. 1-3.

i Benedykta XIV zostały przyjęte przez Kodeks Prawa Kanonicznego z roku 1917. Pius XI Pismem Apostolskim „Già da qualche tempo”⁸, Motu Proprio z dnia 6 lutego 1930 roku, ustanowił w Kongregacji Obrzędów, dla badań spraw historycznych, „Sekcję Historyczną”. Natomiast dnia 4 stycznia 1939 tenże papież wydał „Normae servandae in construendis processibus ordinariis super causis historicis”⁹. Paweł VI Pismem Apostolskim „Sanctitas Clarior”, Motu Proprio wydanym w dniu 19 marca 1969, postanowił, aby w sprawach nowych tylko jeden proces rozpoznawczy (kognicyjny) zebrał wszystkie materiały odnośnie cnót i pism Sług Bożych. Tenże papież Konstytucją Apostolską „Sacra Rituum Congregatio”, wydaną w dniu 8 maja 1969 r. podzielił Kongregację Obrzędów na dwie dykasterie: Kongregacja Kultu Bożego i Kongregacja Spraw Świętych¹⁰.

2. Kompetencje

Konstytucja Apostolska „Divinus Perfectionis Magister” (II,3), jak też druga Konstytucja Apostolska o Kurii Rzymskiej „Pastor Bonus” (art.71), określa ogólnie kompetencje Kongregacji w następujący sposób: „Kongregacja zajmuje się tym wszystkim co zgodnie z procedurą ustanowioną, prowadzi do kanonizacji Sług Bożych”¹¹. Ponadto „Pastor bonus” dodaje dwie inne kompetencje. Po pierwsze, do Kongregacji należy przestudiowanie zagadnienia odnośnie nadawania Świętym tytułu Doktora Kościoła, z tym jednak, że Kongregacja Nauki Wiary ma przekazać swoje votum odnośnie wybitności doktryny kandydata do takiego tytułu¹². Po drugie, Kongregacja decyduje w sprawach autentyczności i przechowywania relikwii¹³.

Jeśli chodzi o kompetencję terytorialną, rozciąga się ona na cały Kościół Katolicki łącznie z Katolickimi Kościołami wschodnimi. Kompetencja rzeczowa obejmuje wszystko co odnosi się do kanonizacji Sług Bożych. Kongregacja nie zajmuje się tymi czynnościami w postępowaniu kanonicznym, które prawo wyraźnie powierza biskupom oraz upoważnionym osobom lub instytucjom. W pierwszej fazie postępowania kanonizacyjnego w diecezji, wydaje tzw. „nihil obstat”, aby biskup mógł się przekonać, czy ze strony Stolicy Apostolskiej nic nie stoi na przeszkodzie w prowadzeniu sprawy¹⁴. Oprócz tego ustanawia szczegółowe normy według których należy prowadzić sprawę oraz, w razie potrzeby, służy odpowiednimi radami¹⁵. Kongregacja wydaje również postulatorom odpowiednie normy, aby według nich administrowali środkami materialnymi, które zostały przeznaczone do prowadzenia sprawy¹⁶. Faza druga postępowania kanonizacyjnego w Rzymie, odbywa się wyłącznie na terenie Kongregacji.

Odnośnie przyznawania tytułu Doktora Kościoła nie ma sformułowanych norm postępowania. Odnośnie tej kwestii Kongregacja inspirowa się na postępowaniu kanonizacyjnym i na dotychczasowej praktyce w tych sprawach. Brak również szczegółowych norm odnośnie deklarowania autentyczności i przechowywania relikwii. Kongregacja wydaje, odpowiednim reskryptem, pozwolenia na tzw. „recognito canonica” relikwii, na przeznaczenie części relikwii do kultu, na ich przeniesienie, podzielenie, itp. Co do tych czynności wydaje stosowną instrukcję oraz żąda szczegółowego protokołu z dokonanych czynności, który przechowuje w archiwum.

W związku z wymienionymi kompetencjami, Kongregacja wydaje głównie dekryty o ważności postępowania diecezjalnego, o heroicznosci cnót, o fakcie męczeństwa, o dawności kultu, o stwierdzeniu cudu, o przyznaniu tytułu Doktora Kościoła. Dekryty te kończą postępowanie kanoniczne w określonej dziedzinie.

Powyższe kompetencje Kongregacji wymagają odpowiednich struktur organizacyjnych, aby je można było wykonać. Struktury te możemy podzielić na trzy grupy: personalne, kolegialne i pomocnicze.

⁸ AAS 22 (1930), ss. 87-88.

⁹ AAS 31 (1939), ss. 174-175.

¹⁰ Zob. Konstytucja Apostolska „Divinus perfectionis Magister”, Wstęp.

¹¹ „Pastor bonus”, art. 71, AAS 70 (1988), s. 878.

¹² Tamże, art. 73, AAS 70 (1988), s. 878.

¹³ Tamże, art. 74, AAS 70 (1988), s. 879.

¹⁴ „Normae servandae”, 15 c.

¹⁵ „Pastor bonus”, art. 72,1, AAS 70 (1988), s.878.

¹⁶ „Normae servandae”, 3 c.

3. Struktury personalne i ich kompetencje

3.1. Kardynał prefekt

Na czele kongregacji stoi kardynał prefekt, który zgodnie z art. 2 Regulaminu Ogólnego Kurii Rzymskiej, kieruje jej pracami. W wypełnianiu tej funkcji kierowniczej ma do dyspozycji arcybiskupa sekretarza dykasterii na pierwszym miejscu, a na drugim prałata podsekretarza¹⁷. Kardynał prefekt jest najwyższym przełożonym dykasterii kieruje jej działalnością, reprezentuje ją na zewnątrz i jest odpowiedzialny przed papieżem za działanie poszczególnych urzędów. Wykonuje to zgodnie z Regulaminem wewnętrznym¹⁸. Na audiencjach u papieża przedstawia stan spraw kanonizacyjnych. Odnośnie spraw, które dobiegają do końca, kardynał prefekt informuje o poszczególnych etapach postępowania kanonicznego, referuje rezultaty dyskusji i głosowania konsultorów, lekarzy, kardynałów i biskupów, przedstawia ewentualne trudności związane ze sprawami i prosi o decyzje odnośnie dalszego postępowania.

Prefekt Kongregacji należy również do struktur kolegialnych. Przewodniczy kongresom (zebraniom) zwyczajnym i nadzwyczajnym dykasterii, przewodniczy kongregacjom (zebraniom) zwyczajnym i plenarnym, podczas których są dyskutowane i poddawane głosowaniu zagadnienia heroicznego cnót, fakty męczeństwa lub cudu do beatyfikacji i kanonizacji.

Do kompetencji prefekta należy przyjmowanie do pracy pracowników Kongregacji, zgodnie z ilością etatów („Tabella organica”), po wysłuchaniu zdania sekretarza, podsekretarza i innych urzędników wyższych. Pracownicy powinni posiadać wymagane kwalifikacje i pochodzić z różnych części świata, zgodnie z charakterem powszechnym Kościoła¹⁹.

3.2. Arcybiskup sekretarz

Zgodnie z Konstytucją Apostolską „Divinus perfectionis Magister”²⁰ i wspomnianymi poprzednio dokumentami normatywnymi arcybiskup sekretarz podziela zadania prefekta zachowując charakter pomocniczy w stosunku do niego. Ma on za zadanie pomagać kardynałowi prefektowi w kierowaniu pracami Kongregacji oraz w kontaktach z biskupami, postulatorami i innymi zainteresowanymi w sprawach kanonizacyjnych. Sekretarz pełni podwójną rolę: zarówno administracyjną – do niego należy szczegółowe kierowanie działalnością Kongregacji, jak też i merytoryczną, gdyż uczestniczy we wszystkich zebraniach zwyczajnych i plenarnych z prawem głosowania²¹.

Arcybiskup sekretarz, nazwany przełożonym wyższym, posiada następujące kompetencje przewidziane przez Regulamin Ogólny Kurii Rzymskiej:

a. koordynuje i planuje inicjatywy i różne prace dykasterii, wyznacza sektor działalności każdemu pracownikowi, studiuje ze szczególną uwagą sprawy większej wagi, troszczy się o redagowanie pism i szybkie załatwianie spraw urzędowych, odpowiada za dyscyplinę i za zachowanie obowiązujących przepisów;

b. powierza konsultorom sprawy do przestudiowania, zwołuje ich na zebranie (Konsulta) gdy zachodzi potrzeba i przewodniczy w obradach;

c. przygotowuje przyjęcie biskupów podczas wizyty „ad limina”;

d. zastępuje prefekta w razie jego nieobecności;

e. przesyła do redakcji Akt Stolicy Apostolskiej (AAS) dokumenty do publikacji;

f. wraz z prefektem podpisuje akty dykasterii według przepisów Regulaminu;

¹⁷ Zob. Regolamento Generale della Curia Romana, art. 2; 24. Città del Vaticano 4 febbraio 1992, s. 5.

¹⁸ Regolamento della Sacra Congregazione delle Cause dei Santi, Città del Vaticano 1983.

¹⁹ Zob. Regolamento Generale della Curia Romana, art. 12, s. 10.

²⁰ II, 3.

²¹ Regolamento Generale, art. 25, ss. 16-17.

g. relacjonuje regularnie prefektowi tok załatwiania spraw, a szczególnie sugeruje o czym należy powiadomić inne dykasterie oraz informuje o sprawach wychodzących poza normalne urzędowanie lub wymagających szczególnego potraktowania;

h. do niego należą również sprawy ekonomiczne dykasterii, ustalenie bilansu do zatwierdzenia i jego realizacja²².

Ponadto Konstytucja Apostolska „Divinus perfectionis Magister”²³ i „Regulamin Kongregacji”²⁴ przyznają mu dodatkowe prerogatywy;

a. utrzymuje korespondencję z biskupami podczas postępowania kanonizacyjnego w diecezji, zwłaszcza gdy potrzebują wskazówek;

b. bierze udział w kongregacjach kardynałów i biskupów z prawem do głosowania i redaguje sprawozdania z obrad przeznaczone dla papieża;

c. troszczy się o redagowanie dekretów o heroicznosci cnót, o męczeństwie lub o cudach.

3.3. Podsekretarz

Biorąc pod uwagę dużą ilość pracy sekretarza, prawodawca wyznaczył mu do pomocy podsekretarza, określając następująco jego prerogatywy w Regulaminie Ogólnym:

a. pomaga sekretarzowi w kierowaniu personelem i w rozwiązywaniu problemów dykasterii, troszcząc się o jego funkcjonowanie;

b. zastępuje sekretarza w wypadku jego nieobecności lub przeszkody, zgodnie z przepisami Regulaminu wewnętrznego;

c. może otrzymać upoważnienie do podpisywania określonych dokumentów;

d. spełnia funkcję protokolanta podczas zebrań zwyczajnych i plenarnych;

e. zajmuje się sprawami zleconymi mu przez przełożonych²⁵.

Oprócz tych uprawnień ogólnych, do jego kompetencji szczególnej należy kontrola nad zachowaniem norm w prowadzeniu postępowania kanonizacyjnego w diecezjach i podczas przekazywania akt do Kongregacji. Ponadto zwołuje Konsultę medyczną i uczestniczy w jej pracach²⁶.

3.4. Promotor wiary lub Prałat teolog

Promotor wiary w historii postępowania kanonizacyjnego znany był pod sławnym imieniem „advocatus diaboli”. Kiedyś jego zadaniem było badanie zgodności z prawem postępowania na terenie diecezji. Na terenie Kongregacji studiował dokładnie przekazaną dokumentację diecezjalną w celu sformułowania tzw. „Animadversiones”, wskazując na trudności sprawy, które należy rozwiązać, lub też w celu zredagowania tzw. „Votum”, które oznaczało pozytywną ocenę sprawy z ewentualnymi problemami do wyjaśnienia.

W aktualnej procedurze konfiguracja promotora wiary została zmieniona. Jest on nazwany też prałatem teologiem. Jego uwaga skupia się na elementach teologicznych w dyskusjach nad heroicznoscią cnót, nad męczeństwem czy nad cudem.

Do jego zadań należy:

a. dokładna analiza tzw. Pozycji, przygotowanej pod kierunkiem relatora i wyrażenie swojej oceny odnośnie meritum sprawy w postaci „Votum”;

b. zwołanie kongresu partykularnego konsultorów teologów, kierowanie jego pracami i opracowanie relacji z jego przebiegu;

c. jako ekspert bierze udział w kongregacjach kardynałów i biskupów bez prawa głosowania²⁷.

²² Tamże.

²³ II, 4.

²⁴ Art. 3, s. 5.

²⁵ Konstytucja Apostolska „Divinus perfectionis Magister”.

²⁶ Zob. Regolamento della S. Congr., art. 4, s. 6.

²⁷ Zob. Regolamento della S. Congr., art. 7,1, s. 7; Konstytucja Apostolska "DPM" II,10.

Konstytucja Apostolska „Divinus perfectionis Magister” przewiduje możliwość mianowania, przez kardynała prefekta, promotora wiary do poszczególnego wypadku („Promotor fidei ad casum”). Jeżeli kongregacyjny promotor wiary uzna, że do jakiejś konkretnej sprawy, za względu na jej trudności, specjalne zagadnienia (np. mistyczne), problemy środowiskowe lub językowe, należy powołać specjalistę z tych dziedzin lub z danego środowiska, aby pokierował pracami nad oceną Pozycji, przedstawia kandydata kardynałowi prefektowi, a ten dokonuje nominacji promotora wiary „ad casum”. Kongresowi partykularnemu przewodniczy wtedy kongregacyjny promotor wiary, który przygotowuje relację o samym przebiegu dyskusji²⁸.

3.5. Relator Generalny, Relatorzy

Funkcja relatora została wprowadzona w nowym prawodawstwie kanonizacyjnym Jana Pawła II. W poprzednim Urzędzie Historyczno-Hagiograficznym istniała jedynie funkcja relatora generalnego. Kierował on z urzędu przygotowaniem „Pozycji” odnośnie cnót heroicznych lub męczeństwa. W aktualnej strukturze Kongregacji jest siedmiu relatorów, którzy łącznie z relatorem generalnym tworzą kolegium relatorów.

a. Relator generalny stoi na czele kolegium relatorów, zwołuje posiedzenia i im przewodniczy oraz opracowuje relację z przebiegu obrad. Ponadto zleca konsultorom historykom badanie Pozycji Historycznych, zwołuje zebranie i przewodniczy posiedzeniu. W sesji bierze także udział relator danej sprawy. Do kompetencji relatora generalnego należy również proponowanie Kongresowi Kongregacji kandydata na relatora danej sprawy. Powinien on być odpowiednio dobrany mając na uwadze znajomość języka i kultury regionu, z którego pochodzi kandydat do kanonizacji²⁹.

b. Relatorzy.

Każdy relator, w zleczonej mu sprawie, dobiera sobie współpracownika zewnętrznego, po uzgodnieniu kwestii z postulatorem sprawy. Zadaniem poszczególnych relatorów jest kierowanie pracami nad badaniem dokumentacji, jej uzupełnianiem i redagowaniem Pozycji. W tej pracy sygnalizuje współpracownikowi zewnętrznemu ewentualne braki w zebranej dokumentacji i wyniki trudności w sprawie celem dokonania odpowiednich uzupełnień i wyjaśnień³⁰.

Jeżeli Pozycja o cnotach lub męczeństwie ujawnia duże trudności lub przeszkody, relator informuje o tym Kongres zwyczajny Kongregacji i proponuje wstrzymanie sprawy w razie przeszkód, których nie da się usunąć, albo proponuje badanie trudności przez biegłych i dokonuje specjalistycznego studium³¹.

Kiedy Pozycja o cnotach lub męczeństwie jest poddana ocenie konsultorów historyków³², relator bierze udział w ich posiedzeniu i pomaga relatorowi generalnemu w redagowaniu relacji³³, a potem występuje w zebraniu specjalnym teologów, jako biegły³⁴.

Kandydat na stanowisko relatora powinien posiadać odpowiednie przygotowanie teologiczne i historyczne oraz prawnicze; ponadto powinien władać przynajmniej dwoma językami obcymi oprócz języka włoskiego³⁵.

Relatorów należy wybierać z różnych narodowości, biorąc pod uwagę konkretne potrzeby dykasterii, w każdym razie w sposób, aby był przynajmniej jeden relator dla języków dopuszczonych w Kongregacji³⁶.

Obecnie w Kolegium jest siedmiu Relatorów ze znajomością następujących języków ojczystych: włoski, francuski, hiszpański, niemiecki i polski. Dwóch relatorów jest narodowości włoskiej, dwóch

²⁸ Tamże, art. 7,2, s. 7; Konstytucja Apostolska „DPM” II,10.

²⁹ Regolamento della S.Congr., art.5, § 5, s.6.

³⁰ Regolamento della S.Congr., art.5, § 2, s.6.

³¹ Tamże, art.5, § 3, s.6.

³² Zob. Regolamento della S.Congr., art. 19, § 2,1, s.12.

³³ Zob. Tamże, art. 20, §§ 2-3, s.12.

³⁴ Tamże, art.5, § 4, s.6.

³⁵ Tamże, art. 5, § 5, s.6.

³⁶ Tamże.

niemieckiej, jeden kanadyjskiej z dwoma językami ojczystymi (francuskim i angielskim), jeden narodowości hiszpańskiej i jeden polskiej.

c. Relator do badania cudów.

Przygotowanie Pozycji o cudach jest zlecane jednemu relatorowi, odpowiednio przygotowanemu, który bierze udział w zebraniach Konsulty medycznej i odnośnym Kongresie Konsultorów Teologów³⁷. Zwyczajnie jeden z pracowników spełnia tę funkcję.

3.6. Kancelaria

Do jej kompetencji należy urzędowe otwieranie akt procesowych i sporządzanie tzw. Kopii Publicznych procesów diecezjalnych, które służą postulatorowi i relatorowi do opracowania Pozycji. Kancelaria ma własne archiwum, w którym przechowuje drugi egzemplarz Kopii Publicznych oraz pisma Sług Bożych. Archiwalia służą postulatorom i relatorom w okresie opracowywania Pozycji oraz konsultorom i kardynałom w czasie debaty nad jej treścią.

3.7. Urząd protokołu

Istnieje w Kongregacji urząd protokołu celem przyjmowania Pozycji do dyskusji oraz innych pism urzędowych jak również odnotowywania odpowiedzi i decyzji kongregacyjnych w registrach. Jest to urząd konieczny i bardzo pożyteczny. Pracownicy dykasterii mogą konsultować w godzinach urzędowania protokolanta różne dane dokumentacji, co jest nieodzowne zwłaszcza przy redagowaniu Pozycji. Rejestracja nadsyłanych Listów Postulacyjnych, Dekretów ważności procesów, Dekretów Kongresu Zwyczajnego i innych dokumentów jest nieodzowna dla biegu sprawy.

3.8. Urząd oceny ważności prawnej dochodzenia diecezjalnego

Pozycja nie może być wydrukowana bez dekretu ważności dochodzenia diecezjalnego. Na jego aktach pracuje relator wraz ze współpracownikami zewnętrznymi w celu zredagowania Pozycji. Za ocenę ważności prawnej dochodzenia diecezjalnego jest odpowiedzialny podsekretarz³⁸. To w jego imieniu wyznaczony pracownik studiuje dokładnie Kopię Publiczną postępowania diecezjalnego w celu sprawdzenia czy zostały zachowane normy prawne. Po pozytywnej ocenie ważności procesu na szczeblu diecezjalnym urzędnik przedstawia Kongresowi Zwyczajnemu swoją relację na piśmie a Kongres ją zatwierdza. Ewentualne trudności zostają przedstawione postulatorowi do wyjaśnienia lub uzupełnienia. Braki formalne, które mogą wystąpić w dochodzeniu diecezjalnym, jeżeli można, zostają usuwane. Sekretarz Kongregacji przygotowuje Dekret ważności procesu i przedkłada do podpisu kardynałowi prefektowi. Sekretarz również podpisuje Dekret i przekazuje go postulatorowi.

3.9. Archiwum

Archiwum Kongregacji pełni bardzo ważną rolę w studiowaniu spraw. W każdej chwili urzędowania archiwariusza pracownicy Kongregacji mogą konsultować dokumentację poszczególnych Sług Bożych. Po beatyfikacji, akta danej sprawy, archiwariusz Kongregacji przekazuje do Centralnego Archiwum Watykańskiego („Archivio Segreto Vaticano”). Inne osoby zainteresowane mogą korzystać z Archiwum jedynie za pozwoleniem przełożonych, studiując dokumenty na miejscu.

³⁷ Zob. tamże, art. 5, § 6, s. 6.

³⁸ Zob. Regolamentoo della S.Congr., art.4, s.6.

Należy zwrócić uwagę, że archiwum Kongregacji jest dość bogate i posiada obszerny zbiór starych dokumentów³⁹. Powstało ono w momencie powołania do życia św. Kongregacji Obrzędów w 1588 r. Znajdują się w nim materiały dokumentacyjne od samego początku istnienia Kongregacji. Dotyczą one dwóch rodzajów spraw do kompetencji Kongregacji: pierwszy rodzaj materiałów to dokumenty liturgiczne, drugi rodzaj to dokumenty kanonizacyjne.

Dokumenty liturgiczne odnoszą się do tego sektora działalności Kongregacji, który regulował kult liturgiczny w Kościele. Są to dokumenty dotyczące następujących spraw: ceremonii i rytów liturgicznych, ksiąg i kalendarzy liturgicznych, kultu patronów miejsc i relikwii, paramentów, ubiorów, dystynkcji, insygniów, dotyczące spraw precedencji osobistości kościelnych i świeckich oraz protokołu ich przyjęcia, itp. Dokumentacja liturgiczna kończy się na roku 1969, data utworzenia przez Pawła VI osobnej Kongregacji Kultu Bożego, która od tego czasu posiada własne archiwum. Sekcja liturgiczna w naszym archiwum posiada obecnie następujące zespoły dokumentów:

1. Registry dekretów liturgicznych lub Dekrety liturgiczne („Registri dei decreti liturgici” o „Decreta liturgica”);

2. Manuskrypty Pozycji dekretów i reskryptów liturgicznych („Posizioni mss. dei decreti e rescritti liturgici”);

3. Kontrowersje dotyczące liturgii („Controversioni liturgiche”);

4. Dystynkcje i przywileje („Distintivi e privilegi”);

5. Tibór różnych dokumentów liturgicznych („Varia liturgica”);

6. Księgi liturgiczne drukowane („Libri liturgici stampati”)⁴⁰

Drugi rodzaj dokumentów odnosi się do spraw kanonizacyjnych. Są to materiały historyczne dotyczące badania życia kandydatów na ołtarze w aspekcie heroiczności cnót lub męczeństwa, postępowania odnośnie stwierdzenia cudów za wstawiennictwem tychże kandydatów oraz dokumentacja dochodzenia beatyfikacyjnego, kanonizacyjnego lub stwierdzenia dawności kultu postaci wyniesionych na ołtarze, ta sekcja posiada następujące zespoły dokumentów:

1. Registry dekretów Sług Bożych lub Dekrety Sług Bożych („Registri dei decreti dei Servi di Dio o Decreta Servorum Dei”);

2. Protokoły zebrań Kongregacji („Folia Congregationum o Secreta”);

3. Manuskrypty Pozycji Sług Bożych („Posizioni mss. dei Servi di Dio”);

4. Procesy dawne Sług Bożych („Processi antichi dei Servi de Dio”);

5. Transumpty procesów bieżących („Transunti dei processi in corso”);

6. Listy postulacyjne i inne („Lettere postulatorie e varie”);

7. Akty kanonizacyjne („Acta canonizationis”);

8. Dokumenty różne o Świętych („Varia Sanctorum”);

9. Różne dokumenty hagiograficzne („Varia agiografica”);

10. Drukowane Pozycje potwierdzeń kultu („Posizioni stampate di conferma di culto”);

11. Drukowane Pozycje spraw beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych („Posizioni stampate delle Cause di beatificazione e di canonizzazione”);

12. Biografie Sług Bożych („Biografie dei Servi di Dio”).

Archiwum Kongregacji doznało wiele szkód w okresie napoleońskim w latach 1810–1817. Na rozkaz Napoleona Bonapartego, na mocy dekretu z 2 lutego 1810, wszystkie archiwa Kurii Rzymskiej, w tym także S. Kongregacji Obrzędów, zostały przewiezione do Paryża. Tam pozostały aż do 1817 roku, data powrotu do Rzymu. Niestety dokumenty nie powróciły w całości. Pozostały w Paryżu np. pozycje drukowane Spraw Sług Bożych prze 1810 roku i inne dokumenty mniejszej wagi, co do których Stolica Apostolska wyraziła zgodę na ich pozostaie. Znajdują się one po dzień dzisiejszy w Bibliotece Narodowej

³⁹ Podaję szerszą informację o archiwum Kongregacji z myślą, że może być pomocą dla historyków i badaczy.

⁴⁰ Warto poinformować, że istnieje praca doktorska dotycząca dokumentów liturgicznych w Archiwum Kongregacji Obrzędów odnośnie Polski: W. Gramatowski, *Documenti liturgici relativi alla Polonia dal 1588 al 1632 dell'Archivio della Congregazione dei Riti*, Tesi di laurea, Università degli Studi di Roma, Scuola speciale per archivisti e bibliotecari, Anno Accademico 1973-1974.

w Paryżu. Dokładny ich wykaz znajduje się w opracowaniu: W. Schamoni, *Inventarium Processuum Beatificationis et Canonizationis Bibliothecae Nationalis Parisiensis provenientium ex Archivis S. Rituum Congregationis typis mandatorum inter ann. 1622-1810*, Hildesheim 1983. Część pozycji drukowanych sprzed 1810 roku znajduje się także w Bibliotece Watykańskiej oraz w Rzymie w Bibliotece Narodowej (Biblioteca Nazionale), w Bibliotece Vallicelliana, w Bibliotece Casanatense. Szczegółowy wykaz procesów kanonizacyjnych znajduje się w publikacji: *Index Processuum Beatificationis et Canonizationis qui in Archivio Segreto Vaticano et in Archivio Sacrae Congregationis pro Causis Sanctorum observantur (1588-1982)*, a cura di Y. Beaudoin, Roma 1982⁴¹.

4. Struktury kolegialne i ich kompetencje

4.1. Członkowie Kongregacji: kongregacja zwyczajna i plenarna

Istotną strukturą Kongregacji jest jej najważniejszy organ o charakterze kolegialnym, tzw. kongregacja kardynałów i biskupów. Właśnie od nazwy łacińskiej „congregatio” – zebranie, wszystkie Kongregacje rzymskie jako instytucje, a szczególnie ich najwyższy kolegialny organ, z biegiem historii otrzymały powyższą nazwę. Zebrania mogą być plenarne i zwyczajne. Zebranie plenarne („congregatio plenaria”) składa się z kardynałów i biskupów, członków tejże Kongregacji. Odbywa się ono normalnie wtedy, gdy wymagają tego potrzeby dykasterii w porozumieniu z Sekretariatem Stanu⁴². O zebraniach plenarnych należy poinformować Ojca św.⁴³, który zwykle na zakończenie przyjmuje obradujących na specjalnej audiencji i zabiera głos na dyskutowany temat. Podczas zebrań plenarnych dyskutowane są sprawy o większym znaczeniu, mające charakter zasady postępowania lub które kardynał prefekt uzna za konieczne do wspólnego przestudiowania i powzięcia stosownej propozycji do przedłożenia Ojcu św.⁴⁴. W zebraniu plenarnym biorą udział wszyscy członkowie Kongregacji⁴⁵.

Zebranie zwyczajne („congregatio ordinaria”) odbywa się zależnie od potrzeb. Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych odbywa je dwa razy w miesiącu, zwykle w pierwszy i trzeci wtorek, w Pałacu Apostolskim. Rozpatrywane są konkretne sprawy dotyczące heroicznego cnót, męczeństwa i cudów. Sprawę referuje kardynał ponens wcześniej wyznaczony przez kardynała prefekta, a następnie zabierają głos inni członkowie, którzy kończą swoje wypowiedzi formułą: „in voto Ponentis” lub „affirmative”, lub „negative”, lub „suspensive”. W ten sposób, większością głosów, zostaje powzięta decyzja czy sprawę należy przedstawić Ojcu św. do ostatecznej decyzji⁴⁶.

W zebraniu zwyczajnym uczestniczy sekretarz z prawem głosowania oraz promotor wiary jako ekspert-teolog bez prawa głosowania. Podsekretarz spełnia funkcję protokolanta⁴⁷. Członkowie Kongregacji są mianowani przez Ojca św. na okres pięciu lat⁴⁸ i przestają być nimi osiągając osiemdziesiąty rok życia⁴⁹. Aktualnie Kongregacja ma 28 członków, w tym 20 kardynałów i 8 biskupów⁵⁰.

4.2. Kongres zwyczajny

Organem decyzyjnym w Kongregacji jest Kongres zwyczajny, w którym uczestniczy kardynał prefekt, sekretarz, podsekretarz, promotor wiary, relator generalny oraz pracownik protokolant. Sprawy do dyskusji

⁴¹ Szczegółowy opis zespołów archiwalnych Kongregacji znajduje się w artykule: Nemeč J., *L'archivio della Congregazione per le Cause dei Santi (ex-S. Congregazione dei Riti)*, w: *Miscellanea in occasione del IV Centenario della Congregazione per le Cause dei Santi (1588-1988)*, Città del Vaticano 1988, ss. 339-352.

⁴² Zob. Regolamento Generale, art. 96,1, s. 44.

⁴³ Tamże, art.97, s. 44.

⁴⁴ Tamże.

⁴⁵ Tamże, art. 96,2, s. 44.

⁴⁶ Tamże, art. 99,1-2, s. 45.

⁴⁷ Zob. Regolamento della S.Congr., art. 24, s. 14.

⁴⁸ Zob. Regolamento Generale, art. 11, s. 10.

⁴⁹ Zob. tamże, art. 43,3, s. 24.

⁵⁰ Zob. Annuario Pontificio 1992, s. 1158.

są przedstawione przez sekretarza, przez relatorów lub innych pracowników, stosownie do ich kompetencji. Kongres zwyczajny zbiera się raz w tygodniu, zwykle w piątek.

Kongres zwyczajny decyduje w kwestiach i trudnościach dotyczących poszczególnych spraw, wyznacza kardynała ponensa, relatora, po wysłuchaniu relacji pracownika orzeka o ważności postępowania kanonicznego w diecezji, na wniosek relatora decyduje o dodatkowych badaniach w sprawach trudniejszych, powierza studium problemów skomplikowanych stosownym specjalistom, decyduje o sprawach, które należy przedłożyć Papieżowi lub które uprzednio powinna przedyskutować kongregacja plenarna⁵¹, rozpatruje podania o uprawnienia, kompetencje, indulty, zwolnienia z opłat⁵², itp.

4.3. Konsulty i Konsultorzy

Kongregacja ma do dyspozycji kilka grup konsultorów, którzy badają sprawy kanonizacyjne z punktu widzenia ich kompetencji⁵³. Działają oni przede wszystkim kolegialnie, na zebraniach zwanych „Konsultą”. Orzeczenia „Konsulty” są wiążące dla dalszego biegu sprawy. W razie orzeczenia negatywnego sprawa zostaje zatrzymana. Postulator sprawy ma jednak zawsze prawo złożyć nowe wyjaśnienia, dostarczyć nowych elementów do rozwiązania pojawiających się trudności. Na jego też prośbę „Konsulta” ponownie rozpatruje sprawę, orzekając czy przedstawiony nowy materiał rozwiązał poprzednie trudności⁵⁴. Konsultorzy mogą działać również personalnie na żądanie Kongresu zwyczajnego⁵⁵. Studiują wtedy osobiście wskazane zagadnienie i formułują swoją opinię w postaci „Votum”. Jeżeli jakieś zagadnienie jest szczególnie trudne lub kontrowersyjne, przekazuje się go do przestudiowania dwom lub trzem konsultorom, aby mieć do dyspozycji opinie pochodzące od różnych osób w celu możliwie obiektywnego rozpatrzenia określonego zagadnienia.

Do pomocy w swoich pracach Kongregacja powołuje następujące grupy konsultorów: konsultorzy historycy, konsultorzy teolodzy, konsultorzy lekarze, konsultorzy fachowcy-specjaliści (np. grafolodzy, przewodnicy alpiniści)⁵⁶. Konsultorzy teolodzy i historycy, ze względu na teologiczną naturę ich pracy, są mianowani przez Ojca św. i trwają w swej funkcji pięć lat⁵⁷. Konsultorów lekarzy mianuje kardynał prefekt również, w zasadzie, na okres pięciu lat, który to czas zostaje zwykle zawsze przedłużany⁵⁸. Konsultorów fachowców specjalistów dobiera Kongregacja zależnie od natury rozpatrywanej sprawy. Otrzymują oni nominację kardynała prefekta. Na prośbę postulatora sprawy Kongres zwyczajny może pozwolić na udział w Konsulcie zaproponowanemu przez niego specjalistcie. Zwykle jest to lekarz, który osobiście leczył lub operował chorego, który w czasie choroby doznał uzdrowienia. Specjalista ten bierze udział w Konsulcie w charakterze biegłego. Składa on swoje wyjaśnienia, odpowiada na pytania, ale nie bierze udziału w głosowaniu.

Kongregacja ma również prawo powołać inne osoby z tytułu ich fachowości lub długiego doświadczenia czy też osoby szczególnie wyspecjalizowane w określonej dziedzinie, aby móc dysponować ich orzeczeniami⁵⁹.

W zebraniu konsultorów bierze udział tylko określona regulaminowo ich liczba. **Konsulta historyków** składa się z pięciu osób wyznaczonych przez sekretarza a przewodniczy jej relator generalny⁶⁰. Relator generalny sporządza relację z przebiegu pracy. Powinna ona zawierać konieczne wyjaśnienie trudności, które zostały przedstawione, aby konsultorzy teolodzy mieli wystarczające elementy do sformułowania swego „Votum”⁶¹. Jeżeli większość historyków wypowie się negatywnie, Pozycja nie zostaje przekazana

⁵¹ Tamże, art. 103, s. 46.

⁵² Tamże, art. 103, c, s. 46.

⁵³ Zob. Konst. Apost. "Divinus perfectionis Magister", II,11,12.

⁵⁴ Zob. Regolamentoo della S.Congr., art. 21, s. 12.

⁵⁵ Tamże, art. 21,2, s. 12.

⁵⁶ Tamże, art. 10, s. 8.

⁵⁷ Zob. Regolamentoo generale, art. 11, s. 10.

⁵⁸ Zob. Regolamentoo per il Collegio dei Medici Periti istituito presso la S.Congregazione per le Cause dei Santi, Tip. Poligl. Vaticana 1976, art. 2, s. 5.

⁵⁹ Zob. Regolamentoo generale, art. 11, s. 10.

⁶⁰ Zob. Regolamentoo della S.Congr., art. 19,1-2, ss. 11-12.

⁶¹ Tamże, art. 20, § 3, s. 12.

do studium teologów. Nowe elementy mogą spowodować powtórne zwołanie Konsulty i, jeżeli konsultorzy wypowiedzą się pozytywnie, sprawa przechodzi do następnego stadium⁶². Konsulta może prosić o specjalistyczne badanie (perizia), o przeprowadzeniu którego decyduje Kongres zwyczajny⁶³

Konsulta teologów złożona jest z 9 osób, wyznaczonych przez sekretarza i przewodniczy jej promotor wiary. Teolodzy otrzymują Pozycję i inne materiały i przez określony czas dokładnie studiują sprawę, redagując swoje „Votum”. Podczas zebrania przedstawiają swoje orzeczenie-odpowiedź: affirmative, negative lub suspensive z odpowiednią motywacją. Relację z prac sporządza promotor wiary⁶⁴. Dwie trzecie odpowiedzi pozytywnych upoważnia do przedłożenia sprawy Kongregacji zwyczajnej kardynałów i biskupów. Jeżeli przeważają odpowiedzi negatywne lub odpowiedzi zawieszające („suspensive”), Kongres decyduje o tzw. „reponatur” sprawy lub o dalszym jej toku a kardynał prefekt informuje o tym Ojca św.⁶⁵.

Konsulta lekarzy rozpatruje sprawy w składzie pięciu lekarzy-specjalistów. Przewodniczy jej zawsze stały przewodniczący. W zebraniu Konsulty uczestniczy sekretarz, podsekretarz, promotor wiary oraz relator od cudów. Aby sprawa cudu mogła przejść do rozpatrzenia teologicznego, potrzeba aby większość, tzn. 3 lekarzy, wypowiedziały się pozytywnie. Jeżeli postulator i jego biegli kwestionują orzeczenie negatywne lub zawieszające, po przedstawieniu nowych elementów, może on prosić o nową Konsultę⁶⁶.

4.4. Postulatorzy, Postulacje

Kluczową pozycję w prowadzeniu sprawy zajmuje postulator, który jest obecny w każdej fazie postępowania kanonizacyjnego, łącznie z organizacją uroczystości beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych. Jego zadaniem jest podejmowanie wszelkich inicjatyw i prac służących do postępu sprawy. Do niego należy administracja funduszami przeznaczonymi na pokrycie wydatków, według norm wydanych przez Kongregację⁶⁷. W sensie ścisłym, nie należy on do struktury Kongregacji, ale jest z nią w ciągłym kontakcie. Wyraża on i reprezentuje aktora sprawy, tzn. pojedynczego wierzącego lub instytucję, która inicjuje i prowadzi sprawę⁶⁸. W fazie diecezjalnej, aktor sprawy za aprobatą biskupa lokalnego, mianuje postulatora diecezjalnego. W fazie kongregacyjnej, na terenie Rzymu, aktor sprawy mianuje postulatora rzymskiego, rezydującego w Rzymie i posiadającego wymagane kwalifikacje, tzn. znajomość teologii, prawa kanonicznego, historii oraz sposobu postępowania Kongregacji⁶⁹. Kongregacja kontaktuje się z aktorami spraw i biskupami za pośrednictwem postulatora⁷⁰. Postulator w diecezji ma przeprowadzić badanie nad życiem Sługi Bożego w celu poznania sławy świętości i znaczenia kościelnej sprawy, przedstawiając całość biskupowi miejsca⁷¹. Aktor za pośrednictwem postulatora, zwraca się do biskupa, prosząc o rozpoczęcie sprawy⁷². Postulator przedstawia informację o życiu i działalności Sługi Bożego, o sławie świętości, o cnotach lub męczeństwie, o otrzymanych łaskach, powiadamia również o ewentualnych elementach negatywnych⁷³. Przedstawia biskupowi opublikowane pisma Sługi Bożego oraz wykaz osób, które mogą zeznawać w danej sprawie⁷⁴. Postulator, jeżeli uzna to za potrzebne, może mianować jednego lub więcej wicepostulatorów⁷⁵, za zgodą aktora.

⁶² Tamże, art. 21, s. 12.

⁶³ Tamże, art. 21,2, s. 12.

⁶⁴ Tamże, art. 22, s. 12.

⁶⁵ Tamże, art. 23, ss. 12-13.

⁶⁶ Tamże, art. 26, ss. 14-15.

⁶⁷ Normae, 3 c.

⁶⁸ Normae, 1 a.

⁶⁹ Zob. Regolamento della S. Congr., art. 12, s. 9.

⁷⁰ Normae, 1 b.

⁷¹ Normae, 3 b.

⁷² Normae, 8.

⁷³ Normae, 10, 1.

⁷⁴ Normae, 10, 2-3.

⁷⁵ Normae, 4.

Zgromadzenia zakonne lub instytucje, które prowadzą więcej spraw, tworzą w Rzymie urząd postulacyjny, na czele którego stoi postulator generalny zgromadzenia. Może on mieć do pomocy współpracowników lub też mianować wicepostulatorów, zwłaszcza jeżeli sprawy są z innych krajów. Od pewnego czasu obserwuje się tendencje tworzenia postulacji generalnych spraw danego kraju, aby czuwać nad biegiem spraw należących do swojego narodu, np. istnieje Postulacja Generalna spraw polskich, mająca siedzibę w Centralnym Ośrodku Duszpasterstwa Emigracji, przy ul. Botteghe Oscure 15 w Rzymie.

Postulatorzy poszczególnych spraw działający w Rzymie utworzyli tzw. Kolegium Postulatorów z przewodniczącym i dwoma wiceprzewodniczącymi na czele⁷⁶. Ich celem jest wzajemna pomoc, wymiana informacji i rozpatrywanie wspólnych zagadnień przy prowadzeniu spraw w Kongregacji. Dla omawiania swoich problemów i w celu własnego doksztalcenia odbywają miesięczne zebrania w siedzibie Postulacji Generalnej Ojców Jezuitów.

5. Struktury pomocnicze

5.1. „Studium” Kongregacji

Podczas audiencji u Ojca św. Jana Pawła II dla Kardynała Pietro Palazzini, ówczesnego Prefekta Kongregacji, dnia 2 czerwca 1984 roku, zostało utworzone „Studium Congregationis de Causis Sanctorum”. W tym celu został opublikowany stosowny dekret erekcyjny⁷⁷. „Studium” mieści się w siedzibie Kongregacji.

„Studium” ma na celu kształcenie postulatorów i innych współpracowników dla Kongregacji; ponadto mogą korzystać z niego osoby, które mają wykonywać prace delagata biskupiego, promotora sprawiedliwości i notariusza w trybunałach diecezjalnych dla postępowania kanonicznego w sprawach Sług Bożych.

Patronem „Studium” jest każdorazowy kardynał prefekt, prezydentem każdorazowy arcybiskup sekretarz, wiceprezydentem podsekretarz. „Studium” jest prowadzone przez sekretarza-profesora, który załatwia wszystkie sprawy administracyjne. Program „Studium” ma charakter akademicki i obejmuje czas jednego semestru uniwersyteckiego, od listopada do marca każdego roku i może być uznane przez uniwersytety jako jeden kredyt dla studentów. Program naukowy przewiduje wykłady z teologii duchowości (część teologiczna), z historii postępowania kanonizacyjnego (część historyczno-hagiograficzna), z prawodawstwa kanonicznego: dochodzenie diecezjalne i prace kongregacyjne (część prawna) oraz zadania i ćwiczenia praktyczne. Wykłady odbywają się cztery razy w tygodniu po południu i są prowadzone przez profesorów papieskich uniwersytetów rzymskich oraz pracowników Kongregacji. Po przejściu przez egzaminy słuchacze otrzymują dyplomy ukończenia „Studium”. Dotychczas „Studium” ukończyło około 400 osób z różnych narodowości.

5.2. „Index ac Status Causarum”

Dużą pomoc w informacji o toku spraw i składzie personalnym Kongregacji dostarcza zainteresowanym periodyczna publikacja „Index ac Status Causarum”, redagowana przez pracowników Kongregacji i „Studium”. Dotychczas ukazały się jej dwa kolejne wydania w 1985 i w 1988 roku wraz z publikacją dwóch „Supplementum” z 1989 i 1991 roku. Zawiera ona katalog spraw prowadzonych aktualnie w Kościele z wyszczególnieniem podstawowych danych o Słudze Bożym, ze wskazaniem diecezji prowadzącej, stanu aktualnego sprawy, postulatora oraz numeru protokołu i w archiwum w celu ułatwienia prac nad nimi i dokładnej informacji. Pięć aneksów podaje: wykaz potwierdzeń kultu („Confirmationes

⁷⁶ Przewodniczącym Kolegium Postulatorów jest obecnie O. Prof. Paweł Molinari, TJ, profesor Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie. Postulatorów poszczególnych spraw na terenie Rzymu jest ok. 300.

⁷⁷ Romanae et Aliorum, Studium S. Congregationis pro Causis Sanctorum instituitur, AAS 76 (1984), ss. 1089-1090.

cultus”), listę błogosławionych i świętych od początku istnienia Kongregacji, tj. od 1588 roku, listę postulatorów i skład osobowy Kongregacji.

5.3. Kasa i Portiernia

Jak każda inna Kongregacja również i dykasterium kanonizacyjne posiada pracownika zajmującego się sprawami ekonomicznymi (kasier, kasa). On przyjmuje wszelkie należności od postulatorów, wydając im odpowiednie pokwitowanie. Istnieją w Kongregacji tzw. „taxae”, tj. opłaty za wydawanie dokumentów oraz za pracę konsultorów, lekarzy, historyków, teologów, itp.

Wspominając o sprawach ekonomicznych należy dodać, że przy kasie Kongregacji istnieje specjalny fundusz pomocy dla spraw kanonizacyjnych znajdujących się w trudnościach ekonomicznych. Jest to tzw. „Fondo per le Cause povere”. Przeznaczony jest on przede wszystkim dla spraw, które pochodzą z biedniejszych rejonów kościelnych, z krajów o dużych trudnościach gospodarczych, szczególnie z trzeciego świata. Ustanowieniu tego funduszu przyświeca intencja, aby sprawy kanonizacyjne pochodzące z trudnych ekonomicznie regionów nie cierpiały na skutek tylko swojej słabszej pozycji finansowej. Jest to wyraz solidarności kościelnej w zakresie prowadzenia spraw kandydatów na ołtarze. Składają się na ten fundusz dotacje od dobroczyńców lub też od zasobniejszych postulatorki.

Aby uzyskać pomoc z tego funduszu, należy zwrócić się z prośbą do kardynała prefekta, uzasadniając przedstawioną prośbę. Zostaje ona rozpatrywana kolegialnie na kongresie zwyczajnych, który decyduje o zwolnieniu częściowym lub całkowitym z opłat (taxae), czy też o udzieleniu pomocy finansowej w opłatach za druk pozycji „votum”, czy w uiszczeniu honorariów dla konsultorów lekarzy, teologów, historyków. Postulator otrzymuje decyzję w postaci odpowiedniego reskryptu.

Celem usprawnienia załatwiania spraw wszystkich interesantów, istnieje w Kongregacji grupa pracowników świeckich. Spełniają oni funkcje pomocnicze, ułatwiają wizyty, kontakty telefoniczne, porozumiewanie się między urzędami, pomagają w przyjmowaniu dokumentacji, wysyłają lub przekazują materiały kanonizacyjne dla konsultorów, biskupów i kardynałów.

6. Ojciec Święty w działaniu Kongregacji

Jak już wspomnieliśmy⁷⁸ Kongregacja ma charakter pomocniczy w stosunku do Ojca św., będąc jednym z dykasteriów Kurii Rzymskiej. Działa ona autonomicznie zgodnie z procedurą określoną przez papieża. Przełożeni Kongregacji są odpowiedzialni przed nim za całość jej pracy. Wszystkie struktury przygotowują sprawy do ostatecznej i definitywnej decyzji papieża. Z tego powodu Ojciec św. w stosunku do Kongregacji odgrywa zasadniczą i istotną rolę, którą próbujemy określić jako rolę konstytutywną, rolę kierowniczą i rolę proceduralną.

6.1. Rola konstytutywna polega na utworzeniu i erygowaniu Kongregacji, określeniu w Konstytucjach Apostolskich i innych dokumentach (np. Motu Proprio) jej struktur i kompetencji oraz w jej ukonstytuowaniu personalnym, tzn. w nominacjach wyższych urzędników. W ciągu wieków wobec zmieniających się warunków życia Kościoła, wobec innych potrzeb i nowych ujęć teologicznych, papieże podejmowali reformę Kongregacji, aby jej praca i działanie odpowiadały aktualnym potrzebom. Stopniowej przemianie ulegała procedura postępowania kanonizacyjnego, zawsze określana przez papieży jako jedna z ważnych i wyłącznych prerogatyw najwyższego Urzędu Nauczycielskiego Kościoła.

6.2. Rola kierownicza polega na wskazywaniu Kongregacji kierunku pracy zgodnie z potrzebami duszpasterskimi Kościoła. Przejawia się ona w tym, że Ojciec św. zwraca uwagę na priorytety w przeprowadzaniu spraw kanonizacyjnych, np. dla krajów, które nie mają własnych świętych, dla krajów świeżej ewangelizacji, dla budzenia życia duchowego w krajach o starej kulturze chrześcijańskiej, jak też

⁷⁸ Zob. „Przedmiot eklezjologiczny”, ss. 5-6.

uczulenie na kategorie ludzi potrzebujących własnych modeli świętości: ludzie świeccy, małżonkowie, rodzice, upośledzeni, biedni, pochodzący z nizin społecznych itp.

6.3. Rola proceduralna dotyczy informowania papieża o poszczególnych fazach i etapach postępowania kanonizacyjnego. Etapy te otrzymują od niego aprobatę. Podczas otrzymanych audiencji, kardynał prefekt prosi o decyzje w sprawach trudnych, otrzymuje zatwierdzenie dekretów lub dyspozycję do ich sporządzenia. Promulgacja dekretów odbywa się w obecności Ojca św. I wreszcie samego aktu beatyfikacji i kanonizacji dokonuje osobiście papież, kończąc w ten sposób postępowanie kanonizacyjne.

7. Prace nad nowym Regulaminem Kongregacji

Konstytucja Apostolska „Pastor bonus” w art.38 przewiduje, że każde dykasterium Kurii Rzymskiej będzie miało własny regulamin wewnętrzny, zgodny z Regulaminem Generalnym Kurii Rzymskiej. Ten ostatni Regulamin powtarza w art.1,2 tę decyzję, z dyspozycją, że Regulamin wewnętrzny zostanie poddany do zatwierdzenia kardynałowi sekretarzowi stanu, który to uczyni „de mandato Summi Pontificis”.

Zgodnie z tymi zaleceniami kardynał prefekt Kongregacji utworzył w maju 1992 roku wewnętrzną komisję do opracowania nowego Regulaminu. Przewodniczy jej Mons.Luis José Gutiérrez Gomes, relator Kongregacji. Komisja odbywa co tydzień swoje zebrania, aby opracować nowy tekst Regulaminu wewnętrznego. Przewiduje się kilka zmian przebiegu prac Kongregacji w celu usprawnienia postępowania kanonizacyjnego, aby ono odpowiadało ściśle metodologii naukowej. Między innymi przewiduje się wzmocnienie roli promotora wiary, który dotychczas pełnił funkcję jednego z konsultorów, dokładniejsze określenie wymogów pracy nad Pozycjami, itp.

8. Zakończenie

Z dokonanego przeglądu struktur Kongregacji i ich kompetencji mogliśmy się zapoznać z rodzajem jej pracy. Pomoże nam to aby uświadomić sobie jej znaczenie. Chodzi o istotny wymiar pracy Kościoła: kształtowanie w świętości Jego wiernych, na wzór Jezusa Chrystusa, „który z Ojcem i Duchem Św. jest czczony jako jedyny »święty«”. Uczniowie Chrystusa, w ciągu wieków, naśladowali Jego przykład świętości, przelewali krew lub praktykowali cnoty w sposób heroiczny, dając wspaniałe świadectwo Królestwu Niebieskiemu. Kościół zaś ukazywał dawniej, i robi to także dzisiaj, te wielkie postacie błogosławionych i świętych jako nauczycieli świętości dla swoich członków⁷⁹. Tę dziedzinę pracy, ukształtowaną przez długą historię od strony struktur i kompetencji, chciałem choć trochę przybliżyć zainteresowanym przez to skromne studium oparte na oficjalnych dokumentach i na własnym krótkim doświadczeniu.

⁷⁹ Konst.Apost. „Divinus perfectionis Magister”, Wstęp.

A N E K S Y

Aneks 1

9. Skład osobowy Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych Stan 1992 r.⁸⁰

9.1. Członkowie

Kardynałowie: Felici Angelo – Prefekt Kongregacji, Rossi Agnelo, Gantin Bernardin, Rugambwa Laurean, Aponte Martinez Luis, Taofinu’u Pio, Baum William Wakefield, Pironio Eduardo Francisco, Caprio Giuseppe, Hickey James Aloysius, Szoka Edmund Casimir, Bevilacqua Anthony Joseph, Lourdasamy D. Simon, Arinze Francis, Innocenti Antonio, Deskur Andrzej Maria, Gagnon Edouard, Martinez Somalo Eduardo, Silvestrini Achille, Noè Virgilio.

Arcybiskupi i Biskupi: Bakole Wa Ilunga Martin-Léonard, Arcybiskup Kanangi; Alberti Ottorino Pietro, Arcybiskup Cagliari; Pernek Severin, Biskup emeryt Dubrownika; Grillo Giorolamo, Biskup Civitavecchia-Tarquini; Limongi Paolino, Arcybiskup tytularny Nicea minore; Palmas Angelo, Arcybiskup tytularny Vibiany; Mauro Antonio, Arcybiskup tytularny Tagaste; Mees Giuseppe, Arcybiskup tytularny Ieper.

9.2. Przełożeni wyżsi

Arcybiskup Nowak Edward, Arcybiskup tytularny Luni, Sekretarz.
Ks. Prałat Veraja Fabijan, Podsekretarz.
Ks. Prałat Petti Antonio, Promotor Generalny Wiary (Prałat Teolog).

9.3. Kolegium Relatorów

O. Eszer Ambrosius, OP, Relator Generalny; O. Beaudoin Yvon, OMI; O. Gumpel Kurt Peter, TJ;
O. Moccia Francesco, SAC; Ks. Prałat Gutiérrez Gómez José Luis; O. Bove Cristoforo, OFM Conv.;
O. Fokciński Hieronim, TJ.

9.4. Urzędnicy niżsi I stopnia

Ks. Prałat Lampreu Lussorio, Ks. Prałat Di Ruberto Michele, Ks. Prałat D’Ascola Giuseppe, Ks. Prałat Corradini Sandro, Ks. Prałat Liberati Carlo, Ks. Prałat Casieri Antonio, Ks. Prałat Bartolucci Marcello.

⁸⁰ Zob. Anuario Pontificio 1992, ss. 1158-1161.

9.5. Urzędnicy niżsi II stopnia

Ks. Lanzi Nicola, Marsili Aldo, Ks. Prałat Flisikowski Leonard Paweł, Ks. Prałat Sarno Robert J., Siostra Sansolini Cecilia, CSIB, Ks. Prałat Nemeč Jaroslav.

9.6. Urzędnicy niżsi III stopnia

Giamba Grazio; Siostra Ghidotti Annunziata, PASC, Cipriano Giuseppe.

9.7. Konsultorzy

Biskupi: Delogu Salvatore, Biskup emeryt Valvy i Sulmony; Erba Andrea Maria, B., Biskup Velletri-Segni; Del Portillo Alvaro, Biskup tytularny Vity.

Ks. Prałat De Magistris Luigi; Ks. Prałat Alonso Pacheco Joaquin; O. Antonelli Francesco, OFM; O. Boaga Emanuele, O.Carm.; Ks. Bagliolo Luigi, SDB; Ks. Prałat Bordoni Marcello; Prof. Borzomati Pietro; O. Boyce Philip, OCD; Ks. Prałat Carbone Vincenzo; O. Caravaglia Innocenzo, CP; O. Cavatassi Natale, CP; O. Chappin Marcel, TJ; O. Chiocchetta Pietro MCCI; Ks. Composta Dario, SDB; O. Costa Francesco, OFM Conv.; Ks. Prałat Datrino Lorenzo; O. Disch Anastasius, OFM Cap.; Ks. Prałat Echevarria Rodriguez Javier; Ks. Favale Agostino, SDB; Ks. Prałat Fernandez Alonso Justo; O. Fernandez Domingo, OCD; O. Galuzzi Alessandro M., OM; O. Gangoiti Benito, OP; Ks. Prałat Garofalo Salvatore; Ks. Prałat Gherardini Brunero; O. Giorgini Fabiano, CP; O. Giraud Marco, OP; O. Gneo Corrado, OFM Cap.; O. Gonzales Fernandez Fidel, MCCI; O. Gonzales Fuente Antolin, OP; O. Goya Echeberria Benito, OCD; O. Henkel Willi, OMI; O. Iriarte Lazaro, OFM Cap.; O. Krasic Stjepan, OP; O. Laudazi Carlo, OCD; Prof. Leoni Francesco; O. Longo Carlo, OP; O. Machejek Michał, OCD; O. Martina Giacomo, TJ; O. Maruca Dominic, TJ; Masetti Zannini Conte Gian Ludovico; Prof. Massa Eugenio; O. Matanic Atanasio, OFM; Ks. Mazzotta Guido; O. Moretti Roberto, OCD; O. Nesti Piergiorgio, CP; Ks. Prałat Nicolosi Salvatore; O. Pagano Sergio, B; Ks. Pasquato Ottorino, SDB; O. Pompei Alfonso, OFM Conv.; Prof. Quacquarelli Antonio; Ks. Prałat Ragni Iginio; O. Ruiz Jurado Manuel, TJ; Ks. Schmidt Eric; O. Secondin Bruno, OC; O. Śliwiński Klemens, OFM Conv.; O. Spidlik Tomas, TJ; O. Stano Gaetano, OFM Conv.; O. Synowiec Damian, OFM Conv.; O. Terrinoni Ubaldo, OFM Cap.; O. Wolanin Adam, TJ; O. Zavalloni Roberto, OFM; O. Zavarella Paolino, OFM; Ks. Prałat Zera Rolando.

9.8. „Studium”

Patron: Ks. Kardynał Angelo Felici, Prefekt.

Przewodniczący: Ks. Arcybiskup Edward Nowak, Sekretarz.

Zastępca Przewodniczącego: Ks. Prałat Fabijan Veraja, Podsekretarz.

Profesorzy: O. Yvon Beaudoin, OMI; Ks. Prałat Michele Di Ruberto; Dr med. Ennio Ensoli; O. Ambrosius Eszer, OP, Relator Generalny; O. Peter Gumpel, TJ; Ks. Francesco Moccia, SAC; O. Paolo Molinari, TJ; Ks. Prałat Jaroslav Nemeč; Ks. Prałat Antonio Petti, Promotor wiary; Ks. Prałat Iginio Ragni; Ks. Prałat Fabijan Veraja, Podsekretarz.

Sekretarz Generalny: Adwokat Venanzi Enrico.

Aneks 2

10. Dane statystyczne: Kanonizacje i beatyfikacje od początku istnienia Kongregacji⁸¹.

10.1. Kanonizacje 1594-1992

Męczennicy: 367.

Wyznawcy: 195.

Razem: 562.

10.2. Beatyfikacje 1609-1992

Męczennicy: 1308.

Wyznawcy: 222.

Razem: 1530.

10.3. Potwierdzenia kultu („Confirmatio cultus”)

Wszystkich: 360.

10.4. Sprawy aktualne w toku: około 2000

Aneks 3

11. Dane statystyczne: Kanonizacje i beatyfikacje dokonane przez Papieża Jana Pawła II

11.1. Kanonizacje 1978-1992

Podczas 25 uroczystości kanonizacyjnych:

Męczennicy: 240.

Wyznawcy: 24.

Razem: 264.

11.2. Beatyfikacje 1978-1992

Podczas 76 uroczystości beatyfikacyjnych:

Męczennicy: 407.

⁸¹ Podane informacje statystyczne są zaczerpnięte z publikacji: Congregatio pro Causis Sanctorum, "Index ac Status Causarum" a cura di P. Galavotti, 1988, ss. 303-437, która podaje dane z lat 1594-1987. Informacje z następnych lat zostały uzupełnione z danych Kongregacji do końca 1992 r. Zwraca się uwagę, że są to dane obejmujące lata 1588 (erekcja Kongregacji) do końca bieżącego 1992 r., tzn. sprawy przeprowadzone przez Kongregację. Nie jest tu oczywiście podana liczba wszystkich świętych i błogosławionych Kościoła Katolickiego, gdyż w okresie pierwszego millenium były kanonizacje biskupie, a później papieskie przeprowadzane procedurą stosowaną w danym czasie, gdy Kongregacja jeszcze nie istniała.

Wyznawcy: 130.
Razem: 537⁸².

Aneks 4

12. Dane statystyczne: Kanonizacje i beatyfikacje Polaków dokonane przez Papieża Jana Pawła II

12.1. Kanonizacje 1978-1992: 3

Św. Maksymilian Maria Kolbe (1894-1941), beat. w Rzymie 17.X.1971; kan. w Rzymie 10.X.1982.
Św. Albert Chmielowski (1845-1916), beat. w Krakowie 22.VI.1983; kan. w Rzymie 12.XI.1989.
Św. Rafał Kalinowski (1835-1907), beat. w Krakowie 22.VI.1983; kan. w Rzymie 17.XI.1991.

12.2. Beatyfikacje 1978-1992: 10

Bł. Urszula Ledóchowska (1865-1939), beat. w Poznaniu 20.VI.1983.
Bł. Karolina Kózka (1898-1914), beat. w Tarnowie 10.VI.1987.
Bł. Michał Kozal (1893-1943), beat. w Warszawie 14.VI.1987.
Bł. Honorat Koźmiński (1829-1916), beat. w Rzymie 16.X.1988.
Bł. Franciszka Siedliska (1842-1902), beat. w Rzymie 23.IV.1989.
Bł. Józef Pelczar (1842-1924), beat. w Rzeszowie 2.VI.1991.
Bł. Bolesława Lament (1862-1946), beat. w Białymstoku 5.VI.1991.
Bł. Rafał Chyliński (1694-1741), beat. w Warszawie 9.VI.1991.
Bł. Aniela Salawa (1881-1922), beat. w Krakowie 13.VIII.1991⁸³.
Bł. Jadwiga, Królowa Polski (1374-1399), Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych, „Deklaracja o bł. Jadwidze, Królowej Polski”, w Rzymie 8.VIII.1986.
Bł. Jerzy Matulewicz-Matulaitis (1871-1927), Litwin związany z Polską, beat. w Rzymie 28.VI.1987.

⁸² Z powyższych danych wynika, że zarówno kanonizacje jak i beatyfikacje były bardzo często zbiorowe, tzn. podczas jednej uroczystości Ojciec św. wynosił do chwały ołtarzy kilku lub kilkunastu błogosławionych i świętych. Zwykle beatyfikacje mają charakter zbiorowy. Również beatyfikacje i kanonizacje męczenników mogą być zbiorowe, gdyż nieraz otrzymują chwałę ołtarzy duże grupy osób, razem umęczonych za wiarę, np. beatyfikacja Brata George'a Haydocka i 84 towarzyszy, męczenników angielskich, którzy oddali życie za wiarę w latach 1584-1679; beatyfikacja Vincenta Dieza Tejerina i 25 towarzyszy pasjonistów umęczonych w czasie wojny domowej w Hiszpanii w 1936 r.; kanonizacja św. Andrzeja Kim i 102 towarzyszy, którzy oddali życie za wiarę w Korei w latach 1839-1846 oraz 1866-1867; kanonizacja św. Andrzeja Dung Lac i 116 towarzyszy wietnamskich, umęczonych w czasie prześladowań w latach 1745-1862.

⁸³ Z powyższych danych wynika, że wyjątkowym rokiem w historii uroczystości kanonizacyjnych dla Polski był rok 1991. Podczas dwóch Pielgrzymek Apostolskich do Polski: 31 maja - 9 czerwca 1991 i 13 - 16 sierpnia 1991, Ojciec św. Jan Paweł II dokonał 4 beatyfikacji Polaków i Polek, a 17 listopada 1991 w Bazylice św. Piotra w Rzymie kanonizował św. Rafała Kalinowskiego.

Aneks 5

13. Postulatorzy Polacy przy Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych w Rzymie Stan z 1992 r.⁸⁴

Babińska, S. Joanna, MSF; Bednarski, O. Feliks, OP; Głowacki, O. Mieczysław, CSMA; Grocholewski, J.E. Ks. Abp Zenon; Jagosz, Ks. Prałat Michał; Kasperkiewicz, M. Karolina, CASCI; Krawczyk, Ks. Prałat Bolesław, SAC; Mączyński, Ks. Prałat Franciszek; Mrówczyński, O. Jerzy, CRDNIC, Postulator Generalny Diecezji Polskich; Mruk, O. Antoni, TJ; Naruszewicz, Ks. Prałat Piotr; Rola, Ks. Prałat Marian; Zimowski, Ks. Prałat Zygmunt⁸⁵.

Aneks 6

14. Sprawy Polskie posiadające Pozycje i oczekujące na dyskusję teologów Stan z 1992 r.⁸⁶

1. Sł.B. Zygmunt Łoziński (1870-1932), biskup piński. Dyskusja teologów wyznaczona na grudzień 1992 r.
2. Sł.B. Bronisław Markiewicz (1842-1912), założyciel Zgromadzeń św. Michała Archaniola (XX. Michalicy i SS. Michalitki). Dyskusja teologów wyznaczona na listopad 1993.
3. Sł.B. Maria Teresa Dudzik (1860-1918), założycielka Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Bł. Kunegundy, obecnie Franciszkanek z Chicago. Pozycja o heroicznosci cnót przekazana do Kongregacji 13.XI.1989.
4. Sł.B. Maria Karłowska (1865-1935), założycielka Zgromadzenia Sióstr Dobrego Pasterza (Pasterek). Pozycja o heroicznosci cnót przekazana do Kongregacji 22.VI.1991.
5. Sł.B. Maria Marcelina Darowska (1827-1911), założycielka Zgromadzenia Sióstr Niepokalanego Poczęcia (Niepokalanek). Pozycja o heroicznosci cnót przekazana do Kongregacji 17.XI.1991.
6. Sł.B. Hadrian Piotr Osmołowski (1838-1924), bernardyn. Pozycja o heroicznosci cnót przekazana do Kongregacji 5.XII.1991.
7. Sł.B. Rudolf Komórek (1890-1949), salezjanin, misjonarz w Brazylii. Pozycja o heroicznosci cnót przekazana do Kongregacji 28.I.1992.
8. Sł.B. Regina Protmann (1552-1613), założycielka Zgromadzenia Sióstr Św. Katarzyny (Katarzynki). Pozycja o heroicznosci cnót przekazana do Kongregacji 9.IV.1992.
9. Sł.B. Jan Balicki (1869-1948), kapłan archidiecezji przemyskiej. Pozycja o heroicznosci cnót przekazana do Kongregacji 10.IV.1992.
10. Sł.B. Sancja Janina Szymkowiak (1910-1942), serafitka. Pozycja o heroicznosci cnót przekazana do Kongregacji 20.V.1992.

⁸⁴ Congregatio pro Causis Sanctorum, Index ac Status Causarum, Appendix 4: Postulatores, Città del Vaticano 1988, ss. 439-459.

⁸⁵ Wiele polskich spraw kanonizacyjnych, których aktorami są Zgromadzenia zakonne o charakterze międzynarodowym jest prowadzonych przez Postulatorów Generalnych tych Zgromadzeń, którzy są innej narodowości, np. Postulacja OO. Jezuitów, Postulacja OO. Franciszkanów, Postulacja OO. Franciszkanów Konwentualnych, itp.

⁸⁶ Dane zaczerpnięto z Urzędu Protokołu Kongregacji. Chodzi tu tylko o sprawy oczekujące na dyskusję teologów o heroicznosci cnót. Jedna sprawa polska oczekuje na dyskusję lekarzy o niewytłumaczalności naturalnej uzdrowienia, tj. M. Joanna Gabriel; jedna na dyskusję kardynałów i biskupów S. Faustyny Kowalskiej wyznaczona na 6.X.1992.

11. Sł.B. Bernardyna Maria Jabłońska (1878–1940), współzałożycielka Zgromadzenia Sióstr Albertynek. Pozycja o heroicznosci cnót przekazana do Kongregacji 21.V.1992.

Aneks 7

15. Sprawy Polskie posiadające dekret o heroicznosci cnót w oczekiwaniu na stwierdzenie cudu Stan 1992 r.

1. Czartoryski August (1858–1893), salezjanin. Dekret o heroicznosci cnót 1.XII.1978.
2. Borzęcka Celina (1833–1913), założycielka Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego (Zmartwychwstanek). Dekret o heroicznosci cnót 11.II.1982.
3. Borzęcka Jadwiga (1863–1906), współzałożycielka Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego (Zmartwychwstanek). Dekret o heroicznosci cnót 17.XII.1982.
4. Wszyński Kazimierz (1700–1755), marianin. Dekret o heroicznosci cnót 21.XII.1989.
5. Gabriel Kolumba Joanna (1858–1926), założycielka Benedyktynok od Miłości. Dekret o heroicznosci cnót 10.VII.1990.
6. Papczyński Stanisław (1631–1701), założyciel Marianów. Dekret o heroicznosci cnót 13.VII.1992.

Aneks 8

16. Kanonizacje i beatyfikacje w bieżącym 1992 r.⁸⁷

16.1. Kanonizacje

31.V. Kanonizacja w Rzymie błogosławionego Klaudiusza La Colombiere, kapłana z Zakonu OO.Jezuitów (†1682). Postulator: O.Paolo Molinari, TJ.

11.X. Kanonizacja w Santo Domingo błogosławionego Ezechiela Moreno y Diaz, Biskupa Pasto (Kolumbia), z Zakonu OO.Augustianów Ref. (†1906). Postulator: O.Romualdo Rodrigo, OAR.

16.2. Beatyfikacje

17.V. w Rzymie:

1. Beatyfikacja Sł.B. Josemaria Escrivà De Balaguer, kapłana, założyciela Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża i „Opus Dei” (†1975). Postulator: Ks.Flavio Capucci.

2. Beatyfikacja Józefy Bakhita, profeski ze Zgromadzenia Córek Miłości „Canossiane” (†1947). Postulator: O.Teodoro Zamalloa, OSST.

21.VI. w Caravaggio: Beatyfikacja Franciszka Spinelli, kapłana, założyciela Zgromadzenia Sióstr Czcicielek Najświętszego Sakramentu (†1913). Postulator: O.Juan Folguera, OFM.

27.IX. w Rzymie:

1. Beatyfikacja Męczenników irlandzkich: Dermizio O’Hurlez, Arcybiskupa Cashel, Małgorzaty Ball, wdowy, Franciszka Taylor i 14 Towarzyszy (†1579–1654). Postulator: Ks.Prałat Jahn Hanly.

⁸⁷ Dane zaczerpnięte z Urzędu Protokołu Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych.

2. Beatyfikacja Rafała Arnaiz Baron, Brata z Zakonu Trapistów. Postulator: O.Paolino Beltrame Quattrocchi, OCSO.

3. Beatyfikacja Franciszki De Sales (w świecie: Leonia Aviat), współzałożycielki Zgromadzenia Sióstr Oblatek Świętego Franciszka Salezego (†1914). Postulator: O.Emilio Testa.

4. Beatyfikacja Marii Józefy od Serca Jezusa Sancho De Guerra, założycielki Zgromadzenia Sług Jezusa Miłości (†1912). Postulator: O.Teodoro Zamalloa, OSST.

5. Beatyfikacja Nazarii Ignacji March Mesa (w zakonie: Ignacja od Św. Teresy od Jezusa), założycielki Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Kościoła (†1943). Postulator: S.Margherita Torrubia, MCI.

25.X. w Rzymie:

1. Beatyfikacja Męczenników hiszpańskich: Braulio Maria Corres e Federico Rubio oraz 69 Towarzyszy, z Zakonu OO.Bonifratrów (†1936). Postulator: O.Felix Lizaso Berruete, OH.

2. Beatyfikacja Męczenników hiszpańskich: Filippo Di Gesù Munarriz i 50 Towarzyszy, ze Zgromadzenia Misjonarzy Synów Serca Niepokalanego Maryi – Klaretyni (†1936). Postulator: O.Rafael Maria Serra, CMF.

3. Beatyfikacja Marii Luizy od Jezusa (w świecie: Maria Luisa Trichet), współzałożycielki Zgromadzenia Córek Mądrości „Monfortane” (†1759). Postulator: O.Marcel Gendrot, SMM.

4. Beatyfikacja Narcissy od Jezusa Martillo Moran, dziewicy poświęconej Bogu żyjącej w świecie (†1869). Postulator: Ks.Prałat Marcello Venturi.

22.XI. w Rzymie:

1. Beatyfikacja Męczenników meksykańskich: Cristobal Magallanes i 24 Towarzyszy, kapłanów diecezjalnych i osób świeckich (†1915–1937). Postulator: O.Alfredo Vizoso, M.Sp.S.

2. Beatyfikacja Marii od Jezusa w Najświętszym Sakramencie (w świecie: Maria Venegas de la Torre), założycielki Zgromadzenia Sióstr Córek Serca Jezusa (†1950). Postulator: O.Teodoro Zamalloa, OSST.

BIBLIOGRAFIA

I. Dokumenty normatywne historyczne

Do najważniejszych dokumentów normatywnych historycznych w dziejach Kongregacji należą:

1. Konstytucja Apostolska „*Immensae aeterni Dei*”, Sykstus V, 22.I.1588.
2. Breve Urbana VIII „*Caelestis Jerusalem Cives*”, 5.VII.1634.
3. Kodeks Prawa Kanonicznego z roku 1917.
4. Motu Proprio „*Già da qualche tempo*”, Pius XI, 4.II.1930, AAS 22 (1930), ss. 87-88.
5. „*Normae servandae in construendis processibus ordinariis super causas historicas*”, Pius XI, 4.I.1939, AAS 31 (1939), ss. 174-175.
6. Motu proprio „*Sanctitas Clarior*”, Paweł VI, 19.III.1969, AAS 61 (1969), ss. 149-153.
7. Konstytucja Apostolska „*Regimini Ecclesiae Universae*”, 15.VII.1967, AAS 59 (1967), ss. 885-928.
8. Konstytucja Apostolska „*Sacra Rituum Congregatio*”, 8.V.1969, AAS 61 (1969), ss. 297-305.

II. Dokumenty normatywne aktualne

1. Konstytucja Apostolska „*Divinus perfectionis Magister*”, Jan Paweł II, 25.I.1983, AAS 75 (1983), ss. 349-355.
2. „*Normae servandae in inquisitionibus ab episcopis faciendis in Causis sanctorum*”, 7.II.1983, AAS 75 (1983), ss. 396-404.
3. „*Decretum Generale: De Servorum Dei Causis, quarum iudicium in praesens apud Sacram Congregationem pendet*”, 7.II.1983.
4. Kodeks Prawa Kanonicznego, 25.I.1983.
5. Konstytucja Apostolska „*Pastor Bonus*” - artykuły 71-74, AAS 70 (1988), ss. 841-912.
6. Regolamento Generale della Curia Romana, Città del Vaticano 4 febbraio 1992.
7. Regolamento della Sacra Congregazione per le Cause dei Santi, Roma 1983.
8. Regolamento per il Collegio dei Madici periti istituito presso la Sacra Congregazione per le Cause dei Santi, Tip. Poligl. Vaticana 1976.

III. Opracowania

- Annuario Pontificio 1992*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 1992, ss. 1158-1161, 1709.
- Bar J.R., Misztal H., *Postępowanie kanonizacyjne*, Warszawa 1985.
- Casieri A., *Il miracolo nelle Cause di beatificazione e possibilità di aggiornamento*, Roma 1971.
- Congregatio pro Causis Sanctorum, *Index ac Status Causarum*, a cura di P.Galavotti, Città del Vaticano 1988.
- Cortesini R., *Ruolo della Consulta Medica nello studio delle guarigioni supposte miracolose e nella definizione della inspiegabilità delle modalità di guarigione*, w: *Acta „Colloquium Medicorum*, 19 Novembre 1988, Archivio della Cngregazione delle Cause dei Santi (Prot. N. VAR 2914/87).
- Freze M., *The making of Saints*, Our Sunday Visitor Publ., Huntington, Indiana 1991.
- Giunchi G., *L'esame del miracolo sotto il profilo medico,-scientifico. Esperienza di un Perito della Consulta Medica per le cause dei Santi*, w: *Miscellanea in occasione del IV Centenario della Congregazione per le Cause dei Santi (1588-1988)*, ss. 211-220.
- Gumpel P., *Il Collegio dei Relatori in seno alla Congregazione per le Cause dei Santi. Alcuni commenti e osservazioni personali di un Relatore*, w: *Miscellanea in occasione del IV Centenario della Congregazione per le Cause dei Santi (1588-1988)*, ss. 299-337.
- Gutiérrez J. L., *La prova del martirio nelle cause di canonizzazione. Lezione inaugurale*, w: *Inaugurazione dell'anno accademico 1991-92*, Anteneo Romano della Santa Croce, Roma, ottobre 1991.
- Lisowski J., *Koncepcja męczeństwa w praktyce Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych*, Wrocław-Rzym 1992.

- Miscellanea in occasione del IV Centenario della Congregazione per le Cause dei Santi (1588–1988)*, Città del Vaticano 1988.
- Misztal H., „*Causae historicae*” w postępowaniu beatyfikacyjnym i kanonizacyjnym, Lublin 1981.
- Misztal H., *Pojęcie beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych spraw historycznych*, w: *Kościół i Prawo*, T.1, Lublin 1981, ss. 145-156.
- Misztal H., *Drogi rozwoju kanonizacyjnego*, w: *Częstochowskie Studia Teologiczne* 11/1983, ss.75–276.
- Misztal H., *Biegli w postępowaniu kanonizacyjnym*, Lublin 1985.
- Misztal H., *Komentarz do Konst. Apost. „Divinus perfectionis Magister”*, w: *KUL* 6, Lublin 1987.
- Nemec J., *L'archivio della Congregazione per le Cause dei Santi (ex-S. Congregazione dei Riti)*, w: *Miscellanea in occasione del IV Centenario della Congregazione oper le Cause dei Santi (1588–1988)*, ss. 339-352.
- Petti A., *Odnowa prawodawstwa w procedurze spraw świętych*, w: *Kościół i Prawo*, T.4, Lublin 1985, ss. 229–234.
- Piacentini E., *Il martirio nelle Cause dei Santi*, Libreria Editrice Vaticana 1979.
- Postulatorum Vademecum*, Roma 1984.
- Rodrigo r., *Manuale per istruire i processi di canonizzazione*, Institutum Historicum Augustinianorum Recollectorum, Roma 1991.
- Rusecki M., *Cud w myśli chrześcijańskiej*, Tow. Nauk. KUL, Lublin 1991.
- Sarno R. J., *Diocesan Inquiries Required by the Legislator in the New Legislation for the Causes of Saints*. Disseratio ad Doctoratum in Facultate Iuris Canonici Pontificiae Universitatis Gregorianaе, Roma 1987.
- Sztafrowski E., *Kuria Rzymska, Studium historyczno–kanoniczne*, ATK, Warszawa 1981.
- Venazi E., *Lo „Studium” della Congregazione per le Cause dei Santi: sue finalità e sua attività della fondazione ad oggi*, w: *Miscellanea in occasione del IV Centenario della Congregazione óer le Cause dei anti (1588–1988)*, ss. 353–366,
- Veraja F., *La canonizzazione equipollente e la questione dei miracoli nelle cause di canonizzazione*, Roma 1975.
- Veraja F., *La beatificazione, Storia, Problemi, Prospettive*, Sussidi per lo studio delle Cause dei Santi, S.Congregazione per le Cause dei Santi, Roma 1983.
- Veraja F., *Commento alla nuova legislazione per le Cause dei Santi*, S.Congregazione per le Cause dei Santi, Roma 1983.
- Veraja F., *Le Cause di Canonizzazione dei Santi*, Libreria Editrice Vaticana 1992.
- Woodward K.L., *Making Saints*, Limon and Schuster, New York 1992; tłumaczenie na j.włoski:
- Woodward K.L., *La fabbrica dei Santi*, Rizzoli 1991.
- Zubka J., *Proces beatyfikacyjny i kanonizacyjny*, ATK – Warszawa 1969.